

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.18.0.DMP.0.03-020- 915

12/07/2011

Konu : Olur

GENEL MÜDÜRLÜK MAKAMINA

"Bakanlığımızca Koruma Altına Alınan Yaban Hayvanları Listesi"nde olup il müdürlüklerimiz tarafından av turizmi kapsamında avlattırılması düşünülen kızıl geyik, alageyik, karaca, yaban keçisi, yaban koyunu, Anadolu yaban koyunu, çengelboynuzlu dağ keçisi, ayı, kurt gibi büyük memeli yaban hayvanlarının avlanma kotalarının belirlenmesinde uyulması gereken esas ve usuller ekte sunulan metinde izah edilmektedir.

Makamınızca uygun görülmesi durumunda, il müdürlüklerimizin av turizmi avlanma kotalarının belirlenmesi faaliyetlerinde ekte sunulan metinde izah edilen esas ve usullerin kullanılması hususunu;

Olurlarınıza arz ederim.

Cemal AKCAN
Daire Başkanı

Uygun görüşle arz ederim.

12/07/2011

Mustafa AKINCIOĞLU
Genel Müdür Yardımcısı

OLUR

12/07/2011

Yaşar DOSTBİL
Genel Müdür

EKLER :

Ek 1- Av Turizmi Kota Belirleme
Esas ve Usulleri(19 sayfa)

**BAKANLIĞIMIZCA KORUNAN ANCAK AV TURİZMİ
KAPSAMINDA AVINA İZİN VERİLEN TÜRLER İÇİN
YILLIK AVLANMA KOTASI BELİRLEME
ESAS ve USULLERİ**

AV TURİZMİ ve KIRSAL KALKINMA

Türkiye’de yaklaşık 8.8 milyon orman köylüsü bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar bu köylerin ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmişlik düzeyinin ülke ortalamasının altında olduğunu göstermektedir. Orman köylerinde mevcut olan bu ekonomik ve sosyal yetersizliklere yeni kaynak ve üretim imkanlarıyla çözüm aranması gerekmektedir. Bu amaçla orman köylülerinin sosyo-ekonomik yapılarıyla uyumlu ve uygulanabilir alternatif kırsal kalkınma stratejilerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Ülkemizde yaban hayatı kaynaklarının tahrip edilmesinin önemli nedenlerinden birisi kırsal yoksulluktur. Kırsal yoksulluğun yaban hayatı kaynakları üzerindeki baskısını azaltmak için yaban hayatı habitatlarını paylaşan yerel halkın ekonomik durumunun iyileştirilmesi yönünde Genel Müdürlüğümüzün yararlanılabileceği önemli araçlardan birisi av turizmidir. Bu etkinlik diğer gelişmiş ülkeler tarafından da tarıma elverişli olmayan alanların en iyi kullanımı olarak gösterilmektedir. Genel Müdürlüğümüzün av turizmi faaliyetlerinden elde ettiği gelirin önemli bir bölümü yaban hayatı kaynaklarının korunması karşılığında köy tüzel kişiliklerine verilmektedir. Yörede yaşayanlar aynı zamanda, av turizmi kapsamında yerli ve yabancı avcılara yapılan av organizasyonları öncesi ve sonrasında yapılan yemleme, çantacılık ve rehberlik hizmetlerinde işlendirilmektedir.

Av turizmi faaliyetleri sürdürülebilir avlak yönetimi prensipleri dikkate alındığı sürece doğaya zarar vermemektedir. Bu nedenle, Genel Müdürlüğümüz ulusal ve uluslararası av turizmi faaliyetlerinin geliştirilmesi ve devamlılığının temini için uyulması gereken usul ve esasları 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun (Kanun) 15. maddesine istinaden hazırlanan “Yerli ve Yabancı Avcıların Av Turizmi Kapsamında Avlanmalarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” ile belirlemiştir. Bu yönetmelik 08.01.2005 tarih ve 25694 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda, yerli ve yabancı avcılarının av turizmi kapsamında avlayabilecekleri av hayvanlarının tür, cinsiyet ve miktarları ile alınacak avlanma ve avlanma izin ücretleri Genel Müdürlüğümüzce belirlenmektedir.

Kanunun 4. maddesinin 1. bendinde “Yaban hayvanı türleri içinde yer alan ve Bakanlığımız tarafından belirlenen av hayvanlarından, korunması gerekenler Merkez Av Komisyonunca (MAK), av hayvanlarının dışında kalan yaban hayvanları ile diğer türler gerektiğinde ilgili kuruluşların uygun görüşleri alınarak Bakanlığımız tarafından koruma altına alınır. Bu karar Resmî Gazetede yayımlanır. Koruma altına alınan yaban hayvanları avlanamaz. Yaban hayvanları üreme, tüy değiştirme ve göç dönemlerinde rahatsız edilemez, yavru ve yumurtaları toplanamaz, yuvaları dağıtılamaz ve memeliler kış uykusunda rahatsız edilemez. Lüzumu halinde bu yaban hayvanlarının kendilerinden, yavru ve yumurtalarından, korundukları süre içinde faydalanma ve zararlı olanları ile mücadele ve men edilen avlanma usulleri ile geçici olarak avlanma esasları Bakanlıkça tespit edilir.” hükümleri yer almaktadır. Bu hükümler çerçevesinde Bakanlığımızca 152 memeli, 459 kuş ve 106 sürüngen olmak üzere toplam 717 yaban hayvanı türü belirlenmiştir. Memelilerden 75, kuşlardan 325 ve sürüngenlerden 106 olmak üzere toplam 506 tür Bakanlığımızca koruma altına

alınmış; 12 memeli ve 134 kuş olmak üzere toplam 146 tür av hayvanı olarak belirlenmiştir. Uluslararası düzeyde av turizmi potansiyeli olan kızıl geyik, yaban keçisi, karaca, ayı, kurt, yaban koyunu, Anadolu Yaban Koyunu, ceylan, alageyik ve çengelboynuzlu dağ keçisi gibi büyük memeli yaban hayvanları “Bakanlığımızca Koruma Altına Alınan Yaban Hayvanları Listesi”nde yer almaktadır (Tablo-1).

Bakanlığımızca koruma altına alınan türlerin avlanması yasaktır. Ancak, Bakanlığımızca Koruma Altına Alınan Yaban Hayvanları Listesi’nde yer alan ve uluslararası düzeyde av turizmi potansiyeli olan büyük memeli yaban hayvanlarının av turizmi kapsamında avlanmasına kırsal kalkınmaya katkı amacıyla özel avlanma planları çerçevesinde Genel Müdürlüğümüzce izin verilmektedir. Ülkemizde doğal olarak bulunan bu türlerimizin av turizmi kapsamında değerlendirilmesiyle gerek ülke gerekse köy ve belde ekonomilerine önemli bir gelir kaynağı yaratılmaktadır. Yaban hayatı kaynaklarının av turizmi kapsamında yerli ve yabancı turist avcılar tarafından en iyi şekilde değerlendirildiğini gören köylüler yaban hayatı kaynaklarına sahip çıkmakta ve av hayvanı popülasyonlarının korunması ve geliştirilmesi yönünde taşra birimlerimizle işbirliği yapmaktadır.

POPÜLASYON YÖNETİMİ ve AVLANMA PLANLARI

Yaban hayatının korunması, planlanması ve yönetimi popülasyonlar bazında yapılmaktadır. Belirli bir alanı paylaşan ve aralarında üremenin gerçekleşebildiği bireylerin oluşturduğu topluluk **popülasyon** olarak adlandırılmaktadır. Popülasyonu meydana getiren fertlerin sayısı **popülasyon büyüklüğü** olarak tanımlanır. **Popülasyon yoğunluğu** birim alana düşen fert sayısı olarak ifade edilmektedir. Herhangi bir yaban hayvanı popülasyonu iki temel gücün etkisi ile şekillenir. Bunlardan birincisi **üreme potansiyeli** diğeri ise **çevre direncidir**. Üreme potansiyeli türün biyolojisine özgü ve nispeten sabit bir değer olmakla beraber habitat unsurlarının (besin, su, üreme ve saklanma yerleri vb.) sınırlı olduğu izole olmuş ada popülasyonlarında birey sayısı taşıma kapasitesine yaklaştığında üreme potansiyelinde azalma gözlenir. Minimum üreme yoğunluğunun üzerinde ve gelişmekte olan bir popülasyonda bireyler serbestçe beslenir, büyür, erginleşir ve çoğalırlar. Buna karşılık yoğunluğu artarak taşıma kapasitesine ulaşan bir popülasyon çevre direnci nedeniyle gerileme sürecine girer. Olumsuz hava koşulları, kaçak avcılık, besin için rekabet, hastalıklar ve yırtıcıların etkisi çevre direncini oluşturmaktadır. Av kaynaklarından ekolojik prensipler çerçevesinde sürdürülebilir bir şekilde faydalanma popülasyonların büyüklük, yoğunluk ve strüktür gibi karakteristikleri ile doğum, ölüm gibi dinamiklerine ilişkin bilgilere istinaden hazırlanan avlanma planlarıyla belirlenen yıllık avlanma kotalarıyla mümkün olmaktadır.

Avlanma planları yaban hayatı yönetim birimlerinin özellikleri göz önüne alınarak yapılmaktadır. Örneğin örnek avlak avlanma planlarının hazırlanmasında avlattırılması planlanan hedef tür popülasyonunun avlak sahası ve çevresindeki biyoçeşitliliğe, ormana ve tarım alanlarına zarar vermeyecek bir yoğunlukta tutularak avlaklarımızdan maksimum av veriminin elde edilmesi stratejisi benimsenmiş olup avlanma planları bu vizyon ve anlayışla hazırlanmaktadır. Amacımız hedef tür popülasyonunun himaye edilmesi ve çoğalmasının sağlanmasıdır. Bu nedenle, örnek avlaklarda hedef türün predatörleriyle (yırtıcı türler) mücadeleye izin verilmekte ve gerektiğinde yırtıcı popülasyonlarında azaltmaya gidilebilmektedir. Genel ve devlet avlaklarında avlanma, avlakta avına izin verilen tüm av hayvanı türlerinin doğal ortamda çoğalmalarının sağlanması ve **“Hasat İçin Gerekli Minimum Popülasyon Yoğunluğu”** üzerindeki artım miktarının avlattırılması esasına dayandırılmaktadır. Avlanma planlarında **hasat için gerekli minimum popülasyon yoğunluğu** olarak söz edilen bu seviyede çoğalma maksimuma yakındır. Bu seviyedeki bir popülasyon, avlakta yeterli miktarda besin, örtü ve su bulabilmekte dolayısıyla böyle bir popülasyondaki bireyler hastalıklara daha dayanıklı ve olumsuz hava koşullarına daha dirençli olmaktadır. Bu bireylerin trofeleri, vücut ölçüleri, büyüme ve gelişmeleri maksimum ölçülerde olmaktadır. Yaban hayatı geliştirme sahaları gibi korunan alanlar için hazırlanan özel avlanma planlarında temel amaç, hedef tür ve hedef türün yırtıcıları da dahil olmak üzere sahanın tüm yaban hayatı değerlerinin korunmasıdır.

Yırtıcı türler av hayvanlarının doğal popülasyonlarındaki zayıf, hasta ve yaşlı bireylerin popülasyondan çıkarılması ve popülasyonun daha sağlıklı hale getirilmesi işlevini de üstlenmektedirler. Yırtıcı türlerin bulunmadığı veya azaldığı sahalarda büyük memeli av hayvanı popülasyonlarındaki hasta ve yaşlı birey miktarlarında artış gözlenmiştir. Bu nedenle, yırtıcı türlerin azaldığı veya tükendiği sahalarda, optimum popülasyon yoğunluğu seviyesinin altında olan popülasyonlar için hazırlanan özel avlanma planları; daha sağlıklı popülasyonlar oluşturmak amacıyla söz konusu popülasyondaki zayıf, hasta, genetik deformasyonlara sahip ve üreme yeteneği düşük yaşlı bireyler ile evcil hayvanlarla çiftleşmeler sonucu oluşan melezlerin popülasyondan çıkarılmasını hedeflemektedir.

Avlanma planlarının ekolojik prensipler çerçevesinde sağlıklı bir şekilde hazırlanabilmesi için yaban hayvanı popülasyonlarının birey sayısı, bunların yaş ve cinsiyet durumları, doğan yavruların yaşama oranları gibi popülasyon dinamiğine ilişkin temel bilgilere gerek duyulmaktadır. Bu bilgilerin elde edilmesi etüt-envanter çalışmalarıyla gerçekleştirilmektedir. Envanteri eksik veya yapılmamış bir planlamanın başarıya ulaşması mümkün değildir. **Çevre ve Orman Bakanlığına Koruma Altına Alınan Yaban Hayvanları Listesinde** yer alan ve av turizmi kapsamında avına izin verilen türlerimizin envanteri, 19/09/2006 tarih ve B.18.0.DMP.0.03.01/020/145 sayılı Bakanlık Makam Oluru çerçevesinde yapılmaktadır.

DOĞAL POPULASYONLARDA AV-AVCI İLİŞKİSİ ve DOĞAL DENGE

Doğada canlılar beslenme zinciriyle birbirlerine bağlı olduklarından avcı tür ile avlanılan tür arasında bir ilişki söz konusudur. Bu ilişki, iki türün birlikte evrim geçirmiş olmalarıyla açıklanmaktadır. Avını tamamen tüketen bir yırtıcı türün sonuç olarak nesli tükenmeye mahkumdur. Her iki türün de evrimsel açıdan başarılı olup hayatta kalması karşılıklı olarak dengede kalabilmelerine bağlıdır. Şekil 1’de gösterilen doğal denge piramidi doğada canlıların birbirleriyle olan dengeli beslenme ilişkisini göstermektedir. Şekil 1’de de görüldüğü gibi piramidin en alt basamağında birincil üreticiler (yeşil bitkiler) yer almaktadır. Piramidin en üst basamağında ise bir üst tüketici olan ayı, onun altında kurt, vaşak, kartal gibi etobur türler yer almıştır. Bu yırtıcılar çift tırnaklıları, kemiricileri, küçük yırtıcıları ve kuşları tüketerek bu türlerin popülasyonlarını kontrol altında tutmaktadır. Daha altta yer alan tilki, doğan, şahin, atmaca gibi daha küçük yırtıcı türler ise altlarında yer alan küçük yaban hayvanları ile küçük kuşlar, kemiriciler, yumuşakçalar ve böcekleri tüketmektedir.

Ancak diğer bazı ülkelerde de olduğu gibi ülkemizde de doğal dengenin özellikle yırtıcılar aleyhine bozulduğu bilinmektedir. Çiftlik hayvanlarına ve insanlara verdikleri zararlar yüzünden doğal dengenin oluşmasında düzenleyici rol oynayan yırtıcılar tuzak ve zehirlerle avlanarak pek çok ortamda tümüyle yok edilmişlerdir. Mülga 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu da ayı, vaşak, kurt, çakal, yaban domuzu, pars, sırtlan, kaplan gibi; insanlara, çiftlik hayvanlarına veya tarım alanlarına zarar verebilecek hayvanların avlanmalarını serbest bırakmıştır. Bu durum ülkemizdeki yırtıcı popülasyonlarının bazı bölgeler dışında azalmasına neden olmuştur. Yırtıcıların serbestçe avlanmaları kaplan ve Anadolu parsının yok olmasına, vaşak, ayı ve kurt popülasyonlarının ülkenin büyük bir bölümünde nesillerini devam ettiremeyecek derecede azalmasına neden olmuştur. Yok olduğu sanılan sırtlanın Güneydoğu Anadolu’da varlığı son zamanlarda tespit edilmiştir. Ancak Doğu ve Orta Karadeniz ile İç Anadolu’nun kuzey kesimleri ve Doğu Anadolu’nun bazı bölgelerinde ayı, kurt gibi yırtıcılara günümüzde de yoğun miktarda rastlanmaktadır.

Büyük yırtıcıların pek çok alanda yok edilmesi doğal dengeyi dolayısıyla da otçul popülasyonların gelişmesini olumsuz yönde etkilemiştir. Yırtıcı türlerimiz, doğal popülasyonlardaki zayıf, hasta ve yaşlı bireyler ile genetik deformasyonlara sahip bireylerin popülasyondan çıkarılması ve popülasyonun daha sağlıklı hale getirilmesi işlevini üstlenmektedir. Avcılığını sürdürülebilir bir yönetime kavuşturmuş olan ülkelerde bu görev avcılar tarafından yerine getirilmektedir. Başka bir ifadeyle avcılar günümüzde düzenleyici görevi görmektedirler. Şekil-2 bu durumu göstermektedir. Şekil-2’de görüldüğü gibi, doğal dengenin büyük yırtıcılar aleyhine bozulduğu günümüz koşullarında avcılar, yırtıcıların yerini alarak düzenleyici görevi üstlenmiştir. Kısaca, popülasyonlar

içinde bulunan yaşlı, zayıf ve hastalıklı bireyler ile genetik deformasyonlara sahip bireyler avlanma planları kapsamında avlandırılarak popülasyonların dengeli ve sağlıklı gelişmeleri sağlanmaktadır.

Genel Müdürlüğümüz ülkemizdeki yaban hayatı habitatlarının doğallıklarının korunmasına özen ve titizlik göstermektedir. Bu kapsamda, ülkemizdeki yırtıcı türlerimizin korunmasına da büyük önem verilmektedir. Yırtıcı türlerimiz doğal popülasyonlardaki zayıf, hasta ve yaşlı bireyler ile genetik deformasyonlara sahip bireylerin popülasyondan çıkarılması ve popülasyonun daha sağlıklı hale getirilmesi işlevini üstlenmektedirler. Ancak, bu türlerimizin popülasyon yoğunluklarının da belirli düzeylerde tutularak insanlara ve mallarına zarar vermelerini önlemek Genel Müdürlüğümüzün sorumluluğundadır. Bu nedenle yırtıcı türlerin popülasyon yoğunluklarının arttığı sahalarda mücadele kapsamında “Av ve Yaban Hayvanlarının ve Yaşam Alanlarının Korunması, Zararlılarıyla Mücadele Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” hükümleri çerçevesinde yırtıcı türlerin avına da izin verilebilmektedir. Ülkemizde doğal olarak bulunan ayı, kurt, sırtlan, vaşak gibi büyük memeli yırtıcıların optimum popülasyon yoğunluklarına ilişkin çalışmalar henüz tamamlanmadığı için bu türlerimizin ülke genelinde av turizmi kapsamında avına izin verilmemektedir. Ancak, bu türlerimizin popülasyonlarına ilişkin bilgilerin de özel avlanma planlarında yer alması gerekmektedir. İl müdürlüklerimiz yırtıcı türlerin aşırı miktarda arttığı belirlendiği sahalarda yırtıcılara yönelik envanter çalışması yaparak bu türler için de kota belirleyebilirler. Belirlenen bu kotalar, Genel Müdürlüğümüzce saha bazında değerlendirilerek yırtıcı türlerimizin de av turizmi kapsamında avına izin verilebilecektir.

Yaban hayatı ekolojisinde av-avcı ilişkisi Lotka-Volterra modeli ile açıklanmaktadır. Bu modele göre; herhangi bir yerde av popülasyonunun yoğunluğu az, avcı popülasyonunun yoğunluğu fazla ise bir süre sonra yeterli av bulamadığı için avcı da azalır. Avcı azaldığı için belirli bir süre sonra av popülasyonunda artış başlar. Av popülasyonunun artması belirli bir süre sonra avcı popülasyonunun artmasına neden olur. Avcı popülasyonunun artması ise belirli bir süre sonra av popülasyonunun azalmasına neden olur. Bu döngü böylece devam eder gider (Şekil 3).

Av ve avcılarının oluşturduğu popülasyonlar bazen iki tür için dengeli bir beraberlik sağlar, bazen av popülasyonunun azalıp çoğalmasına bazen ise av popülasyonunun tamamen yok olmasına yol açabilir. Bu ilişkiler genelde 3 faktörün kontrolü altındadır. Bunlar habitatın av popülasyonunu taşıma kapasitesi, av ve avcılarının çoğalma hızları, avın bol olması durumunda avcının daha fazla avlanma eğilimi ile avcılarının avın bol olduğu alanlara kayma davranış ve yeteneğidir.

YIRTICI TÜRLERİMİZE İLİŞKİN ULUSLARARASI YÜKÜMLÜLÜKLERİMİZ

Uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülüklerimizle ilgili olarak kamuoyunun yeterince bilgilendirilmemesi nedeniyle ülkemizdeki büyük memeli yırtıcı türlerimizin koruma altında oldukları ve avlattırılmaması gerektiği hususlarına ilişkin il müdürlüklerimizde tereddütlerin oluştuğu; av ve yaban hayatını ilgilendiren uluslararası sözleşmelerin takibi ile bu sözleşmelerden kaynaklanan sorumluluk ve yükümlülüklerimizin açık ve net bir şekilde taşra teşkilatımıza ve kamuoyuna anlatılması zorunluluğu özellikle av turizmi faaliyetlerinde hissedilmektedir.

Ülkemizde bulunan ayı, vaşak ve kurt gibi büyük memeli yırtıcı türlerimiz ülkemizin de taraf olduğu Bern Sözleşmesinin “**Kesin Koruma Altında Olan Türler Listesi**”nde yer almaktadır. Bu türlerimizin ticareti de taraf olduğumuz CİTES Sözleşmesi ile düzenlenmektedir. Bu nedenle ayı, vaşak ve kurt gibi büyük memeli yırtıcılar “**Çevre ve Orman Bakanlığınca Koruma Altına Alınan Yaban Hayvanları Listesi**”nde yer almıştır.

Ülkemizin taraf olduğu Bern Sözleşmesi 20.02.1984 tarih ve 18318 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Sözleşmenin ülkemiz tarafından onaylandığı 1984 yılında sözleşmenin 22. maddesine istinaden çekince koyduğumuz türler arasında ayı, kurt ve vaşak gibi büyük memeli yırtıcılar da bulunmaktadır. Bu nedenle ülkemizdeki büyük memeli yırtıcılar Bern Sözleşmesi kapsamında koruma altında olsalar dahi bu türlerimizin korunması, geliştirilmesi ve avcılığının düzenlenmesi ülkemizin sorumluluğundadır.

Yaban hayatı kaynaklarının tüketimi birçok durumda tüketici ülkelerdeki pazarlarda oluşan taleplere bağlıdır. Birçok türün yasadışı avcılık ve kaçakçılığının boyutları tüketici ülkelerde bu

ürünler için ödenen fiyatlarla orantılı olarak artmaktadır. Bu nedenle yasadışı avcılık ve kaçakçılık, ancak tüketici ve üretici ülkelerin küresel bir ortaklık ruhu içinde işbirliği yaparak alacakları tedbirler ile etkin sınır kontrollerinin uygulanmasıyla başarılabilir. Bu anlayıştan hareketle, CITES Sözleşmesi (Nesli Tehlikede Olan Yabancı Hayvan ve Bitki türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme) Birleşmiş Milletler öncülüğünde 3 Mart 1973 tarihinde Washington'da imzaya açılmış ve 1 Temmuz 1975 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu sözleşmeye ülkemiz 20 Haziran 1996 tarihinde taraf olmuş ve 22 Aralık 1996 tarihinde sözleşme yürürlüğe girmiştir. CITES Sözleşmesi nesli tehlike altında olan türlerin ticaretinin engellenmesi ve diğerlerinin ticaretinin ise etkin bir şekilde kontrol edilmesi için uluslararası yasal çatıyı oluşturmaktadır. Sözleşme, nesli tehlike altındaki türlerin yanı sıra nesilleri henüz tehlike altına girmemiş fakat uluslararası ticaret nedeniyle nesilleri tehlikeye girebilecek diğer türleri de kapsamaktadır.

Nesilleri tükenme tehdidiyle karşı karşıya bulunan bu nedenle örneklerinin ticaretinin özellikle sıkı mevzuata tabi tutulması ve bu ticarete sadece istisnai durumlarda izin verilmesi zorunlu olan türler sözleşmenin Ek-1; nesilleri mutlak olarak tükenme tehdidiyle karşı karşıya olmamakla birlikte, nesillerinin devamıyla bağdaşmayan kullanımları önlemek amacıyla ticaretleri belirli esaslara bağlanan türler sözleşmenin Ek-2; herhangi bir taraf ülkenin kendi yetki alanı içinde düzenlemeye tabi tuttuğu ve aşırı kullanımını önlemek veya kısıtlamak amacıyla ticaretinin denetime alınmasında diğer taraflar ile işbirliğine ihtiyaç duyduğunu belirttiği türler sözleşmenin Ek-3'ünde belirtilmektedir. Ülkemizde, Çevre ve Orman Bakanlığı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Sözleşmenin Yönetim Mercileri, TÜBİTAK ise Bilimsel Mercisi olarak belirlenmiştir.

Ülkemizdeki kurt, ayı ve vaşak gibi büyük yırtıcı memeliler CITES Sözleşmesinin Ek-2 (nesilleri mutlak olarak tükenme tehdidiyle karşı karşıya olmamakla birlikte, nesillerinin devamıyla bağdaşmayan kullanımları önlemek amacıyla ticaretleri belirli esaslara bağlanan türler) listesinde yer almaktadır. Ek-2'de yer alan bu türlerin ticareti TÜBİTAK'ın görüşü doğrultusunda Genel Müdürlüğümüz tarafından hazırlanan CITES belgeleriyle düzenlenmektedir. Bu nedenle ülkemizde avlattırılan büyük memeli yırtıcılardan elde edilen trofelerin uluslararası dolaşımı ve ticareti TÜBİTAK'ın uygun görüşü doğrultusunda Genel Müdürlüğümüzce düzenlenen belgelerle mümkün olmaktadır. Bu türlerin avcılığının düzenlenmesi tamamen Genel Müdürlüğümüzün yetki ve sorumluluğundadır.

Ülkemizdeki büyük memeli yırtıcıların gerek mücadele gerekse av turizmi kapsamında avcılığının düzenlenmesi önünde uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan herhangi bir engel bulunmamaktadır. Bu türler Tablo-1'de verildiği üzere **Çevre ve Orman Bakanlığınca Koruma Altına Alınan Yabancı Hayvanları Listesi**'nde yer almakta ve bu türlerimizin gerek mücadele gerekse av turizmi kapsamında izin verilen avcılığı etüt-envanter verileri ışığında hazırlanan avlanma planları çerçevesinde belirlenen kotalar dahilinde düzenlenmektedir.

1. YABAN HAYATI GELİŞTİRME SAHALARINDA KOTA BELİRLEME

Kanunun 5. maddesi hükümleri çerçevesinde, nesli tehlike altında olan, nadir, hassas ve benzeri statülerde yer alan türler ile endemik ve göçmen türlerin korunması amacıyla koruma alanları oluşturmaya ve bu alanları ekolojik ihtiyaçlarına göre yönetmeye Bakanlığımız yetkilidir. Kanunun 2. maddesinde **Yaban Hayatı Koruma Sahası** (YHKS) ve **Yaban Hayatı Geliştirme Sahası** (YHGS) olmak üzere iki tip koruma statüsü tanımlanmıştır. YHKS, yabancı hayatı değerlerine sahip, korunması gerekli yaşam ortamlarının bitki ve hayvan türleri ile birlikte mutlak olarak korunduğu ve devamlılığının sağlandığı sahaları; YHGS ise av ve yabancı hayvanlarının ve yabancı hayatının korunduğu, geliştirildiği, av hayvanlarının yerleştirildiği, yaşama ortamını iyileştirici tedbirlerin alındığı ve gerektiğinde "**özel avlanma planı**" çerçevesinde avlanmanın yapılabildiği sahaları ifade etmektedir. Ülkemizde toplam alanı 1 201 032 hektar olan 79 adet YHGS tesis edilmiştir. Bu sahaların yaklaşık 1 milyon hektar kaplayan 57 adedi kızıl geyik, yabancı keçisi, karaca, ayı, sırtlan, yabancı koyunu, ceylan, alageyik ve çengelboynuzlu dağ keçisi gibi av turizmi potansiyeli olan büyük memeli av hayvanları için tesis edilmiştir.

YHGS'lerin kuruluşu, yönetimi, denetimi ve bu alanlarda izin verilecek faaliyetlerle ilgili esaslar Kanununun 4. maddesine dayanılarak hazırlanan ve 08.11.2004 tarih ve 25637 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "**Yaban Hayatı Koruma ve Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları ile İlgili Yönetmelik**" ile belirlenmiştir. Bu yönetmelik hükümleri çerçevesinde, YHGS'lerin özel avlanma planları her yıl il çevre ve orman müdürlükleri tarafından Genel Müdürlüğümüze gönderilen raporlardaki envanter verileri doğrultusunda Genel Müdürlüğümüz tarafından yapılmaktadır. İl çevre ve orman müdürlükleri tarafından her yıl Genel Müdürlüğümüze gönderilecek raporlardaki envanter verileri değerlendirilerek av turizmi kapsamında av yaptırılacak YHGS'ler belirlenmekte ve belirlenen bu sahalardaki hedef tür popülasyonlarının durumuna göre il müdürlüklerinin görüş ve önerileri doğrultusunda yıllık avlanma kotaları tespit edilmektedir.

YHGS'ler için hazırlanan özel avlanma planlarında temel amaç yırtıcılar da dahil olmak üzere sahanın tüm yaban hayatı değerlerinin korunmasıdır. Dolayısıyla, YHGS'ler için hazırlanan özel avlanma planları maksimum av üretimi amacıyla avlanmayı düzenleyen planlar değildir. YHGS'ler için hazırlanan özel avlanma planları avlattırılması planlanan hedef tür popülasyonlarının yoğunluklarının optimum yoğunluk seviyesine çekilmeleri ve bu seviyede tutulmalarını hedeflemektedir. Optimum popülasyon yoğunluğu seviyesinin altında olan popülasyonlar için hazırlanan özel avlanma planları ise daha sağlıklı popülasyonlar oluşturmak amacıyla söz konusu popülasyondaki hasta, genetik deformasyonlara sahip ve üreme yeteneği düşük yaşlı bireyler ile evcil hayvanlarla çiftleşmeler sonucu oluşan melezlerin popülasyondan çıkarılmasını düzenleyen planlardır. Yukarıda av-avcı ilişkisi bölümünde de bahsedildiği üzere, büyük yırtıcı türlerimizin pek çok alanda yok edilmesi doğal dengeyi dolayısıyla da otçul popülasyonların gelişmesini olumsuz yönde etkilemiştir. Yırtıcı türler, doğal popülasyonlardaki zayıf, hasta ve yaşlı bireyler ile genetik deformasyonlara sahip bireylerin popülasyondan çıkarılması ve popülasyonun daha sağlıklı hale getirilmesi işlevini üstlenmektedir.

Ülkemizde av turizmi kapsamında değerlendirilen kızıl geyik, karaca, yaban keçisi, yaban koyunu, çengelboynuzlu dağ keçisi gibi büyük memeli av hayvanlarının ormana, tarım alanlarına ve habitatın biyolojik çeşitliliğine zarar vermemesi için optimum yoğunluk seviyeleri belirlenmiştir. Optimum yoğunluk seviyesi, belirli bir habitatın besleyip barındırabileceği, sağlıklı ve güçlü hayvan sayısını ifade etmektedir (Tablo-2). Optimum yoğunluk seviyesi besin, örtü, su gibi temel habitat unsurlarının sahadaki durumuna göre değişmektedir. Tablo 2'de verilen değerler ülkemiz için hesaplanmış ortalama değerlerdir. Optimum yoğunluk seviyesindeki bir popülasyon habitatta yeterli miktarda besin, örtü ve su bulabilmekte dolayısıyla böyle bir popülasyonda habitata zarar verme ve habitat dışına taşmalar görülmemektedir. Optimum yoğunluk seviyesindeki bir popülasyonda fertlerin hastalıklara karşı dirençleri artmakta, büyüme, gelişme ve doğurganlıkları maksimum seviyelerde olmaktadır. Ülkemizde birkaç saha dışında, YHGS'lerde koruma altında olan türlerimizin yoğunlukları Tablo-2'de belirtilen optimum yoğunluk seviyelerinin altında bulunmaktadır. YHGS'lerin esas amacı; nesilleri tehdit veya tehlike altında olan yaban hayvanlarımızın korunarak geliştirildiği çekirdek sahalara oluşturmak suretiyle bu sahalarda çoğalan yaban hayvanlarının bu sahalardan dışına popülasyonlar oluşturmasını sağlayarak bu değerli türlerin tekrar ülkemizin yaban hayatı kaynaklarına kazandırılmasıdır. Nitekim, bazı YHGS'lerde popülasyonları artan bu türler bu sahalardan dışına çıkarak popülasyonlar oluşturmuşlardır. Bu nedenle, YHGS'lerde popülasyon yoğunlukları optimum seviyelerin üzerine çıkmış olsa dahi bu sahalarda yavru ve dişi bireylerin avlattırılmasına tür ve saha bazında detaylı avlanma planları yapılabileceği kadar Genel Müdürlüğümüzün oluru ile izin verilecektir.

Yukarıda verilen bilgiler ışığında, il müdürlüğünüz sınırları içerisindeki YHGS veya YHGS'lerin özel avlanma planlarının hazırlanarak yıllık avlanma kotalarının belirlenebilmesi için FORM-1'de talep edilen bilgilerin her yıl en geç 31 Aralık tarihine kadar Genel Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir. FORM-1 İl Müdürlüğü sınırları içerisindeki her bir yaban hayatı geliştirme sahası için ayrı ayrı doldurularak Genel Müdürlüğümüze gönderilecektir. Herhangi bir YHGS'de birden fazla hedef türün olması durumunda her bir tür için ayrı form doldurulacaktır.

2. İL GENELİNDE KOTA BELİRLEME

YHGS'lerin esas amacı; nesilleri tehdit veya tehlike altında olan yaban hayvanlarımızın korunarak geliştirildiği çekirdek sahalara oluşturarak, bu sahalarda çoğalan yaban hayvanlarının tekrar ülkemizin yaban hayatı kaynaklarına kazandırılmasıdır. Besin, saklanma alanı, su vb. habitat unsurları sınırlandırıldığında, büyük memeli yaban hayvanları eğer buldukları saha doğal veya yapay engellerle sınırlandırılmamış ise civar sahalara yayılma eğilimi göstererek YHGS'lerin dışında da popülasyonlar oluşturmaktadır. Ülkemizde bulunan büyük memeli yaban hayvanlarının YHGS olarak ayrılmamış sahalarda da doğal popülasyonları bulunmaktadır. Bakanlığımızca koruma altına alınan yaban hayvanları listesinde olup YHGS'lerin dışında popülasyonları bulunan büyük memeli yaban hayvanlarının il genelinde avlanma kotalarının belirlenerek avlanma planlarının hazırlanması ve bu türlerin av turizmi kapsamında avlattırılmasında il müdürlüklerimizin uyması gereken esaslar aşağıda açıklanmaktadır.

2.1 Popülasyon ada popülasyonu özelliği gösteriyor İse:

Etrafı göl, deniz, nehir, yüksek dağ vb. doğal veya otoyol, yerleşim yeri, baraj vb. yapay hatlarla çevrili izole olmuş popülasyonlara “**ada popülasyonu**” denilmektedir. YHGS'lerin dışında bulunan popülasyon, ada popülasyonu özelliği gösteriyorsa sahanın doğal veya yapay hatlarla çevrili bölümü esas alınarak popülasyonun envanteri yapılır. Örneğin Datça Yarımadası'nda doğal olarak bulunan yaban keçilerinin Akdeniz ve Ege Denizi gibi doğal engeller nedeniyle kuzey, güney ve batı yönünde yayılma; yerleşim yerleri gibi yapay engeller nedeniyle de yarımadanın doğusuna doğru yayılarak Marmaris yöresine doğru dağılma olanağı yoktur. Buradaki popülasyonun büyüyerek işgal edebileceği saha doğuda yerleşim yerleri, kuzey, güney ve batı yönlerinde Akdeniz ve Ege Denizi ile sınırlı olup yaklaşık 8000 hektardır. Burada bulunan popülasyonun envanteri için bu 8000 hektarlık saha esas alınacaktır. Yapılacak envanter çalışması sonucunda popülasyon yoğunluğu 8000 hektarlık saha göz önüne alınarak hesap edilecektir. Hesap edilen popülasyon yoğunluğu Tablo-2'de verilen değerlerden yüksek olan sahalara “**Örnek Avlak**” olarak Genel Müdürlüğümüze teklif edilebilecektir.

Ada popülasyonları için hazırlanan özel avlanma planları; avlattırılması planlanan hedef tür popülasyonlarının yoğunluklarının optimum yoğunluk seviyesine çekilmeleri ve bu seviyede tutulmalarını hedeflemektedir. Optimum popülasyon yoğunluğu seviyesinin altında olan ada popülasyonları için hazırlanan özel avlanma planları ise daha sağlıklı popülasyonlar oluşturmak amacıyla söz konusu popülasyondaki hasta, genetik deformasyonlara sahip ve üreme yeteneği düşük yaşlı bireyler ile evcil hayvanlarla çiftleşmeler sonucu oluşan melezlerin popülasyondan çıkarılmasını düzenleyen planlardır. Ada Popülasyonları için kota tespiti; her yıl en geç 31 Aralık tarihine kadar il çevre ve orman müdürlükleri tarafından doldurularak Genel Müdürlüğümüze gönderilecek FORM-2'deki bilgiler doğrultusunda Genel Müdürlüğümüz tarafından yapılacaktır. FORM-2 her tür ve saha için ayrı ayrı doldurularak Genel Müdürlüğümüze gönderilecektir.

2.2 Popülasyon ada popülasyonu özelliği göstermiyor İse:

YHGS'lerin dışında bulunan popülasyonun büyüyerek genişleyeceği saha doğal ya da yapay hatlarla sınırlı olmayıp popülasyonun dağılarak civar sahalara yayılmasını kısıtlayacak engeller yok ise popülasyon için yapılacak envanter çalışmasında orman işletme şefliklerinin sınırları temel alınacaktır. Kota belirlenecek tür birden fazla orman işletme şefliğinde yayılış gösteriyor ise popülasyonun en büyük bölümünü barındıran işletme şefliği esas alınacaktır. Bu işletme şefliği sınırları içerisinde popülasyonun kullandığı ve potansiyel olarak kullanacağı toplam alan; işletme şefliğinin toplam alanından yerleşim yerleri, göl, gölet alanları, özel şahıslara ait tarım alanları gibi hayvanların kullanmadıkları alanlar çıkarılarak hesap edilecektir. Hesap edilen bu değer popülasyon yoğunluğu hesabında kullanılacaktır.

Örneğin; Ordu ilimizin bazı bölgelerinde karaca popülasyonlarının arttığı bilinmektedir. Karaca popülasyonlarının arttığı bölgelerde bu türümüze dönük yapılacak bir envanter çalışmasında karaca popülasyonunun arttığı orman işletme şefliğinin sınırları temel alınarak envanter çalışması bu işletme şefliğinin alanında yapılacaktır. A işletme müdürlüğü, X işletme şefliği sınırları içinde karaca kotası belirlenecek ise; X işletme şefliğinin sınırları içerisinde kalan sözgelimi toplam 20 000 hektarlık alandan yerleşim yerleri, göl, gölet alanları, özel şahıslara ait tarım alanları gibi hayvanların kullanmadıkları alanlar (sözgelimi toplam 8 000 ha) çıkarılarak envanter yapılacak sahanın büyüklüğü 12 000 ha olarak hesap edilir ve yapılacak envanter çalışması sonucunda popülasyon yoğunluğu 12 000 ha'lık saha gözönüne alınarak belirlenir. Hesap edilen popülasyon yoğunluğunun Tablo-2'de verilen değerlerden yüksek olan sahalara "**Örnek Avlak**" olarak Genel Müdürlüğümüze teklif edilebilecektir.

Ada popülasyonu özelliği göstermeyen popülasyonlar için hazırlanan özel avlanma planları da avlattırılması planlanan hedef tür popülasyonlarının yoğunluklarının optimum yoğunluk seviyesine çekilmeleri ve bu seviyede tutulmalarını hedeflemektedir. Optimum popülasyon yoğunluğu seviyesinin altındaki popülasyonlar için hazırlanan planlar ise daha sağlıklı popülasyonlar oluşturmak amacıyla söz konusu popülasyondaki hasta, genetik deformasyonlara sahip ve üreme yeteneği düşük yaşlı bireyler ile evcil hayvanlarla çiftleşmeler sonucu oluşan melezlerin popülasyondan çıkarılmasını düzenleyen planlardır.

Ada popülasyonu özelliği göstermeyen popülasyonlar için kota tespiti; her yıl en geç 31 Aralık tarihine kadar il çevre ve orman müdürlükleri tarafından doldurularak Genel Müdürlüğümüze gönderilecek FORM-3'deki bilgiler doğrultusunda Genel Müdürlüğümüz tarafından yapılacaktır. FORM-3 her tür ve saha için ayrı ayrı doldurularak Genel Müdürlüğümüze gönderilecektir.

3. TESCİL EDİLMİŞ AVLAKLARDA KOTA BELİRLEME

Kanunun getirmiş olduğu en önemli yeniliklerden birisi, avlakların oluşturulması ve avcılığın sınırları belirlenmiş avlaklarda envanter verilerine dayanarak hazırlanan avlanma planları çerçevesinde kontrollü ve sürdürülebilir şekilde yapılmasıdır. Ülkemizde Avrupa Birliği mevzuatıyla uyumlu sürdürülebilir avcılığın sağlanabilmesi, Kanunda tanımlanan avlakların bir an önce tesis edilmesi ve avcılığın avlanma planları çerçevesinde belirlenen yıllık avlanma kotaları doğrultusunda yaptırılmasıyla mümkün olacaktır.

Kanunda avlaklar; **özel avlak**, **devlet avlağı**, **genel avlak** ve **örnek avlak** olmak üzere dört ayrı statüde tanımlanmıştır. Bir bütün teşkil eden özel mülkiyetteki tapulu arazilerden, Bakanlığımızın avlaklar için tespit edeceği ve tanımlayacağı şartlara uygun olan avlaklar **özel avlak**; devlet ormanları, toprak muhafaza, ağaçlandırma sahaları ve benzeri yerlerle devlet tarım işletmeleri, baraj gölleri ve emniyet sahalarında, ilgili kuruluşun muvafakatı alınarak Bakanlığımızca avlak olarak ayrılacak yerler **devlet avlağı**; özel avlak ve devlet avlakları dışında kalan bütün av sahaları ile göl, lagün, bataklık ve sazlık gibi sahalarda **genel avlak**; devlet avlakları ve genel avlaklar içinden Bakanlığımızca belirlenecek esaslara göre ayrılacak ve işletilecek veya işletirilecek avlaklar **örnek avlak** olarak tanımlanmıştır.

Ülkemizde avlakların tesisine ilişkin çalışmalar 16 Mayıs 2004 tarih ve 25464 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Avlakların Kuruluşu, Yönetimi ve Denetimi Esas ve Usulleri ile İlgili Yönetmeliğin" yürürlüğe girmesiyle başlatılmıştır. Haziran 2011 tarihi itibarıyla ülkemizde yaban domuzu, keklük ve sülün türlerimize yönelik 35 ilde 58 örnek avlak tesis edilmiştir. Günümüze kadar tesis edilen örnek avlakların kapladığı alan yaklaşık 307 000 hektardır. Genel ve devlet avlaklarının tesisi, tescili, işletilmesi ve işletirilmesine ilişkin il çevre ve orman müdürlüklerimizin uymaları gereken usul ve esasların izah edildiği 14.09.2009 tarih ve B.18.0.DMP.0.03.01 /500-287 sayılı Bakanlık Makamı Oluru il müdürlüklerimize gönderilmiştir. Söz konusu olur kapsamında ülkemizde genel ve devlet avlaklarının tesis ve tescil işlemlerinin 5 (beş) yıllık bir plan çerçevesinde 2015–2016 Av Döneminden önce bitirilmesi hedeflenmektedir.

Çevre ve Orman Bakanlığınca Koruma Altına Alınan Yaban Hayvanları Listesinde yer alan ancak av turizmi kapsamında avlanmasına izin verilen herhangi bir türün tescil edilmiş avlamlarda bulunması durumunda bu türlerin avlanma kotalarının belirlenerek avlanma planlarının hazırlanması ve bu türlerin av turizmi kapsamında avlattırılmasında il müdürlüklerimizin uyması gereken esaslar aşağıda açıklanmaktadır.

3.1 Genel veya devlet avlamlarında kota belirleme

Ülkemizde av turizmi faaliyetlerinin yaptırılacağı sahalar 08.01.2005 tarih ve 25694 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren “Yerli ve Yabancı Avcıların Av Turizmi Kapsamında Avlanmalarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin” 29. madde hükümleri çerçevesinde özel avlak, örnek avlak ve devlet avlamları ile sınırlandırılmıştır. Bu nedenle, ***Çevre ve Orman Bakanlığınca Koruma Altına Alınan Yaban Hayvanları Listesinde*** yer alan türlerin (Tablo 1) genel avlak olarak tescil edilen avlamlarda avlanması anılan Yönetmeliğin 29. maddesi hükmü gereğince yasaktır. ***Çevre ve Orman Bakanlığınca Koruma Altına Alınan Yaban Hayvanları Listesi’nde*** olup da popülasyonları aşırı miktarda artarak genel avlağa zarar veren türlerin mücadele kapsamında avlanmalarına “Av ve Yaban Hayvanlarının ve Yaşam Alanlarının Korunması, Zararlılarıyla Mücadele Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” hükümleri çerçevesinde izin vermektedir.

Çevre ve Orman Bakanlığınca Koruma Altına Alınan Yaban Hayvanları Listesinde yer alan ancak av turizmi kapsamında avlanmasına izin verilen herhangi bir türün (Tablo 1) devlet avlağı olarak tescil edilen avlamlarda avlanmasında devlet avlağının sınırları ve avlak büyüklüğü esas alınacaktır. Avlattırılacak türün avlak içerisinde kullandığı toplam alan avlak alanından yerleşim yerleri, göl, gölet alanları, özel şahıslara ait tarım alanları gibi hayvanların kullanmadıkları alanlar çıkarılarak hesap edilecektir. Hesap edilen bu değer popülasyon yoğunluğu hesabında kullanılacaktır.

Örneğin, Muğla İli Datça İlçesinde 23500 hektarlık bir sahada tesis edilmiş olduğu varsayılan Datça Devlet Avlağı içerisinde yaban domuzu, çakal, tilki, kınalı keklik, yaban tavşanı, kaya sansarı, kaya güvercini, yeşilbaş, bıldırcın, üveyik ve çulluk gibi MAK kararı çerçevesinde avına izin verilen türlerin yanı sıra avlağın 6000 hektarlık bir bölümünde yaban keçisi de bulunmaktadır. Datça Devlet avlağında yaban keçisi kotası belirlenecek ise; Datça devlet avlağı sınırları içerisinde yaban keçisinin kullandığı 6000 hektarlık alandan yerleşim yerleri gibi hayvanların kullanmadıkları alanlar (sözgelimi toplam 1500 ha) çıkarılarak envanter yapılacak sahanın büyüklüğü 4500 ha olarak hesap edilir ve yapılacak envanter çalışması sonucunda popülasyon yoğunluğu 4500 hektarlık saha göz önüne alınarak belirlenir. Hesap edilen popülasyon yoğunluğu Tablo-2’de verilen değerlerden yüksek olan sahalar “Örnek Avlak” olarak Genel Müdürlüğümüze teklif edilebilecektir.

Devlet avlamları için hazırlanan özel avlanma planları avlattırılması planlanan hedef tür popülasyonlarının yoğunluklarının optimum yoğunluk seviyesine çekilmeleri ve bu seviyede tutulmalarını hedeflemektedir. Optimum popülasyon yoğunluğu seviyesinin altında olan popülasyonlar için hazırlanan özel avlanma planları ise daha sağlıklı popülasyonlar oluşturmak amacıyla söz konusu popülasyondaki hasta, genetik deformasyonlara sahip ve üreme yeteneği düşük yaşlı bireyler ile evcil hayvanlarla çiftleşmeler sonucu oluşan melezlerin popülasyondan çıkarılmasını düzenleyen planlardır.

Çevre ve Orman Bakanlığınca Koruma Altına Alınan Yaban Hayvanları Listesi’nde yer alan ancak av turizmi kapsamında avlanmasına izin verilen herhangi bir türün devlet avlağı olarak tescil edilen avlamlarda avlattırılması için kota tespiti; her yıl en geç 31 Aralık tarihine kadar il çevre ve orman müdürlükleri tarafından doldurularak Genel Müdürlüğümüze gönderilecek FORM-4’deki bilgiler doğrultusunda Genel Müdürlüğümüz tarafından yapılacaktır. FORM-4 her avlak ve tür için ayrı ayrı doldurularak Genel Müdürlüğümüze gönderilecektir.

3.2 Örnek avlaklarda kota belirleme

Devlet avlakları veya genel avlaklar içinden Bakanlığımızca belirlenecek esaslara göre ayrılıp işletilecek veya işlettirilecek avlaklar Kanunda “**Örnek Avlak**” olarak tanımlanmıştır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere örnek avlak, sahadan sorumlu kamu kurum veya kuruluşunun muvafakatı alınarak tescil edilen devlet avlakları ve genel avlaklar içinden özel veya tüzel kişilere işlettirilmek üzere seçilecek avlaklardır. Örnek avlak statüsü görüldüğü üzere mülkiyetle ilgili olmayıp genel ve devlet avlaklarının işlettirilmesiyle ilgili bir statüdür. Örnek avlaklar Genel Müdürlüğümüzce tescil edilmektedir. Örnek avlaklarda, sahanın büyüklüğü ve bonitet sınıfı (habitat özellikleri) göz önüne alınarak yıllık avlanma kotaları hesap edilmekte ve bu sahalarda 10 yıllığına özel veya tüzel kişilere kiralanarak işlettirilmektedir.

Çevre ve Orman Bakanlığınca Koruma Altına Alınan Yaban Hayvanları Listesinde yer alan ancak av turizmi kapsamında avlanmasına izin verilen herhangi bir türün (Tablo 1) tescil edilmiş bir örnek avlakta avlanmasında, örnek avlağın sınırları ve avlak büyüklüğü esas alınacaktır. Avlattırılacak türün avlak içerisinde kullandığı toplam alan avlak alanından yerleşim yerleri, göl, gölet alanları, özel şahıslara ait tarım alanları gibi hayvanların kullanmadıkları alanlar çıkarılarak hesap edilecektir. Hesap edilen bu değer popülasyon yoğunluğu hesabında kullanılacaktır.

Örnek avlaklar için hazırlanan özel avlanma planları da avlattırılması planlanan hedef türün popülasyonlarının yoğunluklarının optimum yoğunluk seviyesine çekilmeleri ve bu seviyede tutulmalarını hedeflemektedir. Örnek avlak sahasındaki popülasyon yoğunluğu optimum yoğunluk seviyesinin altında olan popülasyonlar için hazırlanan özel avlanma planları ise daha sağlıklı popülasyonlar oluşturmak amacıyla söz konusu popülasyondaki hasta, genetik deformasyonlara sahip ve üreme yeteneği düşük yaşlı bireyler ile evcil hayvanlarla çiftleşmeler sonucu oluşan melezlerin popülasyondan çıkarılmasını düzenleyen planlardır.

Çevre ve Orman Bakanlığınca Koruma Altına Alınan Yaban Hayvanları Listesinde yer alan ancak av turizmi kapsamında avlanmasına izin verilen herhangi bir türün örnek avlak olarak tescil edilen avlaklarda avlattırılması için kota tespiti; her yıl en geç 31 Aralık tarihine kadar il çevre ve orman müdürlükleri tarafından doldurularak Genel Müdürlüğümüze gönderilecek FORM-5’deki bilgiler doğrultusunda Genel Müdürlüğümüz tarafından yapılacaktır. FORM-5 her avlak ve tür için ayrı ayrı doldurularak Genel Müdürlüğümüze gönderilecektir.

4. MİLLİ PARKLARDA KOTA BELİRLEME

11.8.1983 tarihinde yürürlüğe giren 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, koruma alanlarının statülerini belirler ve bu alanların tesisi, geliştirilmesi ve yönetimi için gerekli hukuki düzenlemeleri içerir. Bu kanuna göre dört farklı koruma statüsü belirlenmiştir. **Milli park**, bilimsel ve estetik bakımdan, milli ve milletler arası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçaları olarak tanımlanmaktadır. Türkiye’de toplam 865 099 ha 41 adet saha milli park olarak tescil edilmiştir. **Tabiat parkı**, bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenme ve eğlenmesine uygun tabiat parçaları olarak tanımlanmaktadır. Türkiye’de toplam 81378 ha 42 adet saha tabiat parkı olarak tescil edilmiştir. **Tabiat koruma alanı**, bilim ve eğitim bakımından önem taşıyan nadir, tehlikeye maruz veya kaybolmaya yüz tutmuş, ekosistemler, türler ve tabii olayların meydana getirdiği seçkin örnekleri ihtiva eden ve mutlak korunması gerekli olup sadece bilim ve eğitim amaçlarıyla kullanılmak üzere ayrılmış tabiat parçaları olarak tanımlanmaktadır. Türkiye’de toplam 48067 ha 31 adet saha tabiat koruma alanı olarak tescil edilmiştir. **Tabiat anıtı**, tabiat ve tabiat olaylarının meydana getirdiği özelliklere sahip ve milli park esasları dahilinde korunan tabiat parçaları olarak tanımlanmaktadır. Türkiye’de toplam 5560 ha 106 adet saha tabiat anıtı olarak tescil edilmiştir. Tabiat koruma alanları, tabiat parkları ve tabiat anıtlarının nispeten küçük sahalarda olmaları, yoğun olarak insanların kullanımına açık olmaları nedeniyle avcılık faaliyetlerine uygun alanlar değildir. Bu nedenle, milli parklar kanunu ile korunan alanlardan sadece ülkemizin milli parkları avcılığa konu edilecektir.

Milli Parklar Kanununun 14. maddesinin (d) fıkrası Milli Parklar Kanunu kapsamına giren yerlerde avlanmayı yasaklamıştır. Milli parklarda kara avcılığının yapılamayacağı ibaresi tüm milli parklarımızın “Uzun Devreli Gelişme Planları”nda da yer almıştır. Ancak, söz konusu kanunun 13. maddesinin ikinci paragrafı “Tabii çevre ve ekosistemlerin korunması ve iyileştirilmesi yönünden teknik ve bilimsel gereklere göre, Tarım ve Orman Bakanlığınca düzenlenecek rapora dayanılarak hazırlanacak özel amenajman planları uyarınca belirli yerlerde ve belirli sürelerde üretim, avlanma ve otlatma faaliyetlerine izin verilebilir” hükmüne amirdir. Bu hüküm incelendiğinde, “ekosistemlerin korunması ve iyileştirilmesi yönünden teknik ve bilimsel gerekler” ibaresinden ifade edilmek istenenin neler olduğunun belirlenmesi gerekmektedir. Bir başka deyişle, milli parklarımızda avcığa ancak ekosistemlerin korunması ve iyileştirilmesi yönünden teknik ve bilimsel gerekler ortaya çıktığında izin verilebilecektir. Milli parklarımızın kaynak değerleri ile fauna ve floranın oluşturduğu biyoçeşitliliğin korunması esastır. Yukarıda sözü edilen ifadeden amaçlanan, milli parklarımızın kaynak değerleri ile fauna ve floranın oluşturduğu biyoçeşitliliğin tehdit edildiği durumlarda veya bu değerlerin iyileştirilmesi için bazı hayvan türlerinin avlanmasına ihtiyaç duyulduğu durumlarda milli park sahalarında avcığa izin verilebileceğidir. Yukarıda doğal popülasyonlarda av – avcı ilişkisi bölümünde açıklandığı üzere milli parklarımızda doğal dengenin özellikle yırtıcılar aleyhine bozulduğu bilinmektedir. Doğal dengenin büyük yırtıcılar aleyhine bozulduğu milli parklarımızda büyük memeli av hayvanı popülasyonları içinde bulunan yaşlı, zayıf ve hastalıklı bireyler ile genetik deformasyonlara sahip bireylerin avlanma planları doğrultusunda avlattırılmasıyla popülasyonların dengeli ve sağlıklı gelişmeleri sağlanabilecektir. Büyük yırtıcı popülasyonlarının aşırı miktarda arttığı sahalarda ise mücadele kapsamında “Av ve Yaban Hayvanlarının ve Yaşam Alanlarının Korunması, Zararlılarıyla Mücadele Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” hükümleri çerçevesinde yırtıcı türlerin avına da izin verilebilecektir.

Bu kapsamda, milli parklarımızda yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde gerek görülen durumlarda büyük memeli av hayvanlarımızın avlattırılabilmesi için Milli Park Kanununun 13. maddesine göre hazırlanacak özel av amenajman planları; bu sahalarda barınan yaban domuzu, geyik, karaca, yaban keçisi gibi büyük memeli av hayvanları ve bu türlerin kurt, ayı, vaşak gibi yırtıcılarının popülasyonlarının büyüklük, yoğunluk ve dinamiklerine ilişkin bilgileri içermelidir. İl müdürlüklerimiz büyük memeli av hayvanlarının veya yırtıcılarının aşırı miktarda arttığı sahalarda bu türlere yönelik envanter çalışması yaparak bu türler için de kota belirleyebileceklerdir. Milli parklarda envanteri yapılacak herhangi bir tür **Çevre ve Orman Bakanlığınca Koruma Altına Alınan Yaban Hayvanları Listesinde** yer alıyor ise bu türün envanteri, 19/09/2006 tarih ve B.18.0.DMP.0.03.01/020/145 sayılı Bakanlık Makamı Oluru çerçevesinde yapılacaktır. Diğer türlerin envanteri türün biyoloji ve ekolojisine uygun herhangi bir envanter tekniği ile yapılabilir.

Yukarıda verilen bilgiler ışığında, il müdürlüğünüz sınırları içerisindeki milli parkların gerek görüldüğünde özel av amenajman planlarının hazırlanarak avlanma kotalarının belirlenebilmesi için FORM-6’da talep edilen bilgilerin en geç 31 Aralık tarihine kadar Genel Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir. FORM-6 il müdürlüğü sınırları içerisindeki her bir milli park için ayrı ayrı doldurularak Genel Müdürlüğümüze gönderilecektir. Herhangi bir milli parkta avına izin verilecek türün birden fazla olması durumunda her bir tür için ayrı form doldurulacaktır.

Tablo 1: ÇEVRE ve ORMAN BAKANLIĞINCA KORUMA ALTINA ALINAN YABAN HAYVANLARINDAN AV TURİZMİ KAPSAMINDA AVINA İZİN VERİLEN TÜRLER

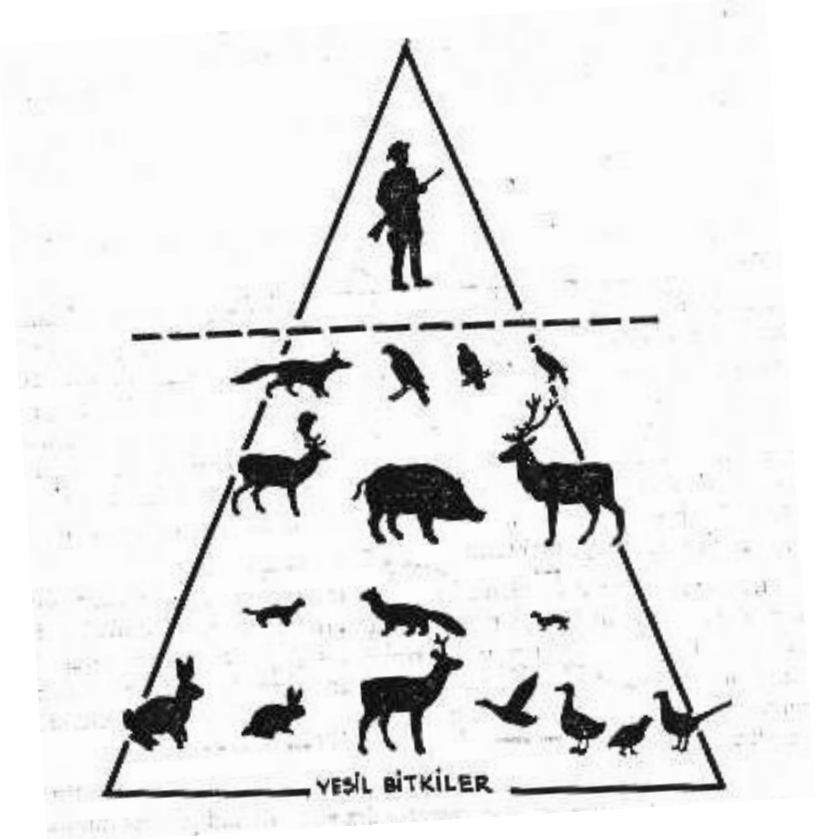
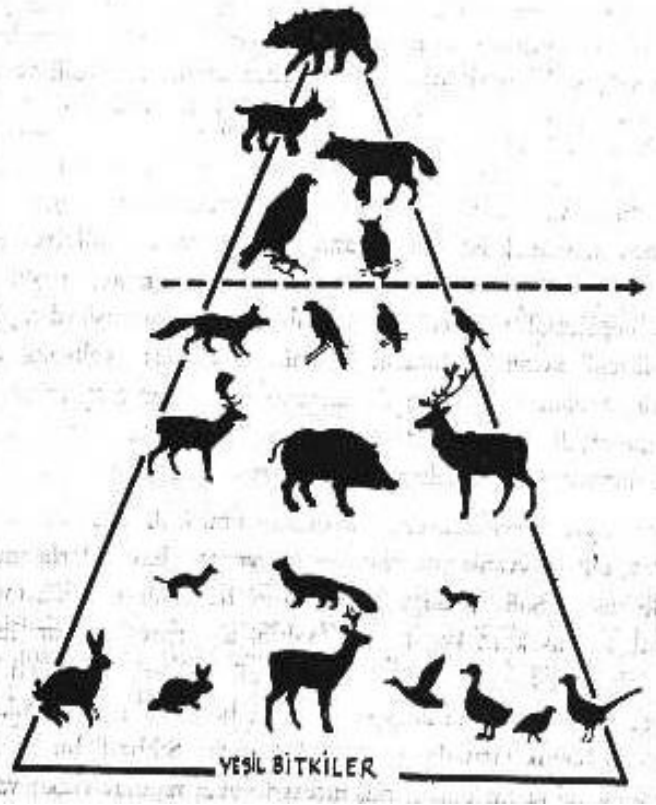
Boz Ayı (<i>Ursus arctos</i>)
Kurt (<i>Canis lupus</i>)
Ala Geyik-Yağmurca (<i>Cervus dama</i>)
Kızılgeyik (<i>Cervus elaphus</i>)
Karaca (<i>Capreolus capreolus</i>)
Ceylan/Ahu (<i>Gazella subgutturosa</i>)
Çengelboynuzlu Dağkeçisi (<i>Rupicapra rupicapra</i>)
Yaban Keçisi (<i>Capra aegagrus</i>)
Yaban Koyunu (<i>Ovis ammon gmelini</i>)
Anadolu Yaban Koyunu (<i>Ovis gmelini anatolica</i>)

Tablo 2: AV TURİZMİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLEN BÜYÜK MEMELİ YABAN HAYVANI TÜRLERİNİN OPTİMUM POPÜLASYON YOĞUNLUKLARI

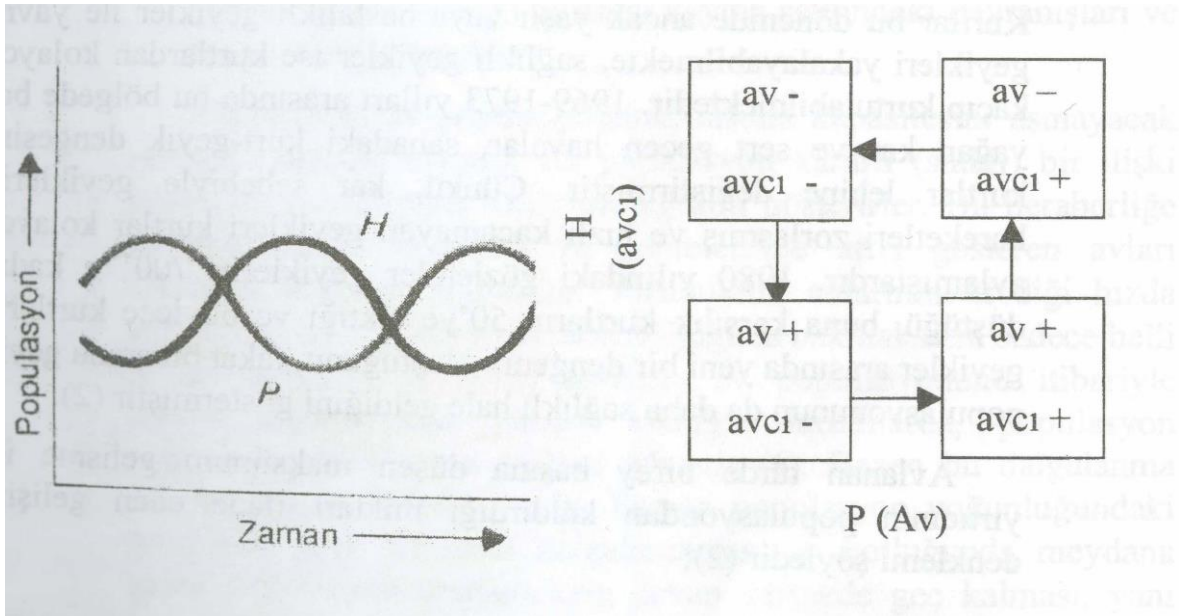
Türler	Popülasyon Yoğunluğu (100 Hektardaki Birey Sayısı)
Kızıl Geyik	4
Ala Geyik	4
Karaca	8
Yaban Keçisi	5
Çengelboynuzlu Dağ Keçisi	5
Yaban Koyunu	5
Ceylan	*
Bozayı	*
Kurt	*
Vaşak	*

* Optimum popülasyon yoğunluğu belirleme çalışmaları devam etmektedir.

Şekil 1: Doğal Denge Piramidi (N. TURAN)

Şekil 2: Bozulan Doğal Denge Avcının Yeri (N. TURAN)

Şekil 3: Doğal Popülasyonlarda Av-Avcı İlişkisi (Prof. Dr. İ. OĞURLU)

FORM - 1

....(**Saha adı**) YABAN HAYATI GELİŞTİRME SAHASI ÖZEL AVLANMA PLANI
YAPILMASI ve YILLIK AVLANMA KOTASI BELİRLENMESİ için ....(**İl adı**)
İL ÇEVRE ve ORMAN MÜDÜRLÜĞÜNÜN HAZIRLADIĞI RAPOR

A) SAHA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1) Yaban Hayatı Geliştirme Sahasının Adı	
2) Sahada Avlatırılması Hedeflenen Tür Adı	
3) YHGS'nin Toplam Alanı (ha)	

B) SAHADAKİ EVCİL VE YIRTICI HAYVANLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

1) Sahada Serbestçe Otlattırılan Çiftlik Hayvanlarının Tahmini Sayısı	Koyun:	Keçi:	Sığır:	Diğer:
2) Avlatırılacak Tür ile Beslenen Yırtıcıların Yoğunluğu				
Tür adı	Çok	Az	Yok	
Kurt				
Ayı				
Sırtlan				
Vaşak				
Çakal				
Yabani Köpek				
Kartal				

C) AVLATTIRILACAK TÜRÜN POPÜLASYON ÖZELLİKLERİ

1) Popülasyon Envanterinin Yapıldığı Tarih			
2) Popülasyon Büyüklüğü (Sahadaki toplam hayvan sayısı)			
3) Avlatırılacak Türün Kullandığı Toplam Alan (YHGS'nin toplam alanından yerleşim yerleri, göl, gölet alanları, özel şahıslara ait tarım alanları gibi hayvanların kullanmadıkları alanlar çıkarılarak hesaplanır)			
4) Popülasyon Yoğunluğu (Popülasyon Büyüklüğü * 100 / Avlatırılacak Türün Kullandığı Toplam Alan (ha) formülü ile hesaplanır)			
5) Popülasyon Strüktürü (Popülasyondaki erkek, dişi ve yavruların sayısı)	Erkek	Dişi	Yavru
6) Popülasyonda İstenmeyen Bireyler (Hasta, genetik deformasyon görülen bireyler ve varsa evcil hayvanlarla çiftleşmeler sonucu oluşan melezlerin sayıları)			
7) Üreme Yeteneği Düşük Bireyler (Yaban keçisi ve Çengelboynuzlu Dağ Keçisi için 8, Geyik ve Karaca için 7 yaş ve üstü erkek bireylerin sayısı)			

D) AVLATTIRILACAK TÜRÜN KOTA MİKTARI

..... Av Yılı için İl Müdürlüğünün Teklif Ettiği Yıllık Avlanma Kotası	
--	--

..... DKMP Mühendisi

..... DKMP Şube Md.

..... İl Çevre ve Orman Md.

FORM - 2

.... (ada özelliği gösteren saha adı) ADA POPÜLASYONU ÖZEL AVLANMA PLANI YAPILMASI ve YILLIK AVLANMA KOTASI BELİRLENMESİ için .... (il adı) İL ÇEVRE ve ORMAN MÜDÜRLÜĞÜNÜN HAZIRLADIĞI RAPOR

A) SAHA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1) Ada Özelliği Gösteren Sahanın Adı	
2) Sahada Avlattırılması Hedeflenen Tür Adı	
3) Sahanın Toplam Alanı (ha)	

B) SAHADAKİ EVCİL VE YIRTICI HAYVANLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

1) Sahada Serbestçe Otlattırılan Çiftlik Hayvanlarının Tahmini Sayısı	Koyun:	Keçi:	Sığır:	Diğer:
2) Avlattırılacak Tür İle Beslenen Yırtıcıların Yoğunluğu				
Tür adı	Çok	Az	Yok	
Kurt				
Ayı				
Sırtlan				
Vaşak				
Çakal				
Yabani Köpek				
Kartal				

C) AVLATTIRILACAK TÜRÜN POPÜLASYON ÖZELLİKLERİ

1) Popülasyon Envanterinin Yapıldığı Tarih			
2) Popülasyon Büyüklüğü (Sahadaki toplam hayvan sayısı)			
3) Avlattırılacak Türün Kullandığı Toplam Alan (ada özelliği gösteren sahanın toplam alanından yerleşim yerleri, göl, gölet alanları, özel şahıslara ait tarım alanları gibi hayvanların kullanmadıkları alanlar çıkarılarak hesaplanır)			
4) Popülasyon Yoğunluğu (Popülasyon Büyüklüğü * 100 / Avlattırılacak Türün Kullandığı Toplam Alan (ha) formülü ile hesaplanır)			
5) Popülasyon Strüktürü (Popülasyondaki erkek, dişi ve yavruların sayısı)	Erkek	Dişi	Yavru
6) Popülasyonda İstenmeyen Bireyler (Hasta, genetik deformasyon görülen bireyler ve varsa evcil hayvanlarla çiftleşmeler sonucu oluşan melezlerin sayıları)			
7) Üreme Yeteneği Düşük Bireyler: (Yaban keçisi ve Çengelboynuzlu Dağ Keçisi için 8, Geyik ve Karaca için 7 yaş ve daha yaşlı erkek bireylerin sayısı)			

D) AVLATTIRILACAK TÜRÜN KOTA MİKTARI

..... Av Yılı için İl Müdürlüğünün Teklif Ettiği Yıllık Avlanma Kotası	
--	--

..... DKMP Mühendisi

..... DKMP Şube Md.

..... İl Çevre ve Orman Md.

FORM - 3

....(**orman işletme şefliği adı**) ORMAN İŞLETME ŞEFLİĞİ ÖZEL AVLANMA PLANI YAPILMASI ve YILLIK AVLANMA KOTASI BELİRLENMESİ için .... (**il adı**) İL ÇEVRE ve ORMAN MÜDÜRLÜĞÜNÜN HAZIRLADIĞI RAPOR

A) SAHA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1) Avlattırılacak Türün Bulunduğu Orman İşletme Şefliğinin Adı (Orman İşletme Müdürlüğü de belirtilecek)	
2) Sahada Avlattırılması Hedeflenen Tür Adı	
3) Orman İşletme Şefliğinin Toplam Alanı (ha)	

B) SAHADAKİ EVCİL VE YIRTICI HAYVANLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

1) Sahada Serbestçe Otlattırılan Çiftlik Hayvanlarının Tahmini Sayısı	Koyun:	Keçi:	Sığır:	Diğer:
2) Avlattırılacak Tür İle Beslenen Yırtıcıların Yoğunluğu				
Tür adı	Çok	Az	Yok	
Kurt				
Ayı				
Sırtlan				
Vaşak				
Çakal				
Yabani Köpek				
Kartal				

C) AVLATTIRILACAK TÜRÜN POPÜLASYON ÖZELLİKLERİ

1) Popülasyon Envanterinin Yapıldığı Tarih			
2) Popülasyon Büyüklüğü (Sahadaki toplam hayvan sayısı)			
3) Avlattırılacak Türün Kullandığı Toplam Alan (Orman İşletme Şefliğinin toplam alanından yerleşim yerleri, göl, gölet alanları, özel şahıslara ait tarım alanları gibi hayvanların kullanmadıkları alanlar çıkarılarak hesaplanır)			
4) Popülasyon Yoğunluğu (Popülasyon Büyüklüğü * 100 / Avlattırılacak Türün Kullandığı Toplam Alan (ha) formülü ile hesaplanır)			
5) Popülasyon Strüktürü (Popülasyondaki erkek, dişi ve yavruların sayısı)	Erkek	Dişi	Yavru
6) Popülasyonda İstenmeyen Bireyler (Hasta, genetik deformasyon görülen bireyler ve varsa evcil hayvanlarla çiftleşmeler sonucu oluşan melezlerin sayıları)			
7) Üreme Yeteneği Düşük Bireyler: (Yaban keçisi ve Çengelboynuzlu Dağ Keçisi için 8, Geyik ve Karaca için 7 yaş ve daha yaşlı erkek bireylerin sayısı)			

D) AVLATTIRILACAK TÜRÜN KOTA MİKTARI

..... Av Yılı için İl Müdürlüğünün Teklif Ettiği Yıllık Avlanma Kotası	
--	--

..... DKMP Mühendisi

..... DKMP Şube Md.

..... İl Çevre ve Orman Md.

FORM - 4

.....(**Devlet avlağı adı**) DEVLET AVLAĞI ÖZEL AVLANMA PLANI
YAPILMASI ve YILLIK AVLANMA KOTASI BELİRLENMESİ için .... (**İl adı**)
İL ÇEVRE ve ORMAN MÜDÜRLÜĞÜNÜN HAZIRLADIĞI RAPOR

A) SAHA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1) Devlet Avlağı Adı	
2) Avlakta Avlattırılması Hedeflenen Tür Adı	
3) Devlet Avlağının Toplam Alanı (ha)	

B) SAHADAKİ EVCİL VE YIRTICI HAYVANLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

1) Sahada Serbestçe Otlattırılan Çiftlik Hayvanlarının Tahmini Sayısı	Koyun:	Keçi:	Sığır:	Diğer:
2) Avlattırılacak Tür İle Beslenen Yırtıcıların Yoğunluğu				
Tür adı	Çok	Az	Yok	
Kurt				
Ayı				
Sırtlan				
Vaşak				
Çakal				
Yabani Köpek				
Kartal				

C) AVLATTIRILACAK TÜRÜN POPÜLASYON ÖZELLİKLERİ

1) Popülasyon Envanterinin Yapıldığı Tarih			
2) Popülasyon Büyüklüğü (Sahadaki toplam hayvan sayısı)			
3) Avlattırılacak Türün Kullandığı Toplam Alan (Devlet avlağının toplam alanından yerleşim yerleri, göl, gölet alanları, özel şahıslara ait tarım alanları gibi hayvanların kullanmadıkları alanlar çıkarılarak hesaplanır)			
4) Popülasyon Yoğunluğu (Popülasyon Büyüklüğü * 100 / Avlattırılacak Türün Kullandığı Toplam Alan (ha) formülü ile hesaplanır)			
5) Popülasyon Strüktürü (Popülasyondaki erkek, dişi ve yavruların sayısı)	Erkek	Dişi	Yavru
6) Popülasyonda İstenmeyen Bireyler (Hasta, genetik deformasyon görülen bireyler ve varsa evcil hayvanlarla çiftleşmeler sonucu oluşan melezlerin sayıları)			
7) Üreme Yeteneği Düşük Bireyler (Yaban keçisi ve Çengelboynuzlu Dağ Keçisi için 8, Geyik ve Karaca için 7 yaş ve üstü erkek bireylerin sayısı)			

D) AVLATTIRILACAK TÜRÜN KOTA MİKTARI

..... Av Yılı için İl Müdürlüğünün Teklif Ettiği Yıllık Avlanma Kotası	
--	--

..... DKMP Mühendisi

..... DKMP Şube Md.

..... İl Çevre ve Orman Md.

FORM - 5

.... (örnek avlak adı) ÖRNEK AVLAĞI ÖZEL AVLANMA PLANI
YAPILMASI ve YILLIK AVLANMA KOTASI BELİRLENMESİ için ....(il adı)
İL ÇEVRE ve ORMAN MÜDÜRLÜĞÜNÜN HAZIRLADIĞI RAPOR

A) SAHA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1) Örnek Avlak Adı	
2) Avlakta Avlattırılması Hedeflenen Tür Adı	
3) Örnek Avlağın Toplam Alanı (ha)	

B) SAHADAKİ EVCİL VE YIRTICI HAYVANLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

1) Sahada Serbestçe Otlattırılan Çiftlik Hayvanlarının Tahmini Sayısı	Koyun:	Keçi:	Sığır:	Diğer:
2) Avlattırılacak Tür İle Beslenen Yırtıcıların Yoğunluğu				
Tür adı	Çok	Az	Yok	
Kurt				
Ayı				
Sırtlan				
Vaşak				
Çakal				
Yabani Köpek				
Kartal				

C) AVLATTIRILACAK TÜRÜN POPÜLASYON ÖZELLİKLERİ

1) Popülasyon Envanterinin Yapıldığı Tarih			
2) Popülasyon Büyüklüğü (Sahadaki toplam hayvan sayısı)			
3) Avlattırılacak Türün Kullandığı Toplam Alan (Örnek avlağın toplam alanından yerleşim yerleri, göl, gölet alanları, özel şahıslara ait tarım alanları gibi hayvanların kullanmadıkları alanlar çıkarılarak hesaplanır)			
4) Popülasyon Yoğunluğu (Popülasyon Büyüklüğü * 100 / Avlattırılacak Türün Kullandığı Toplam Alan (ha) formülü ile hesaplanır)			
5) Popülasyon Strüktürü (Popülasyondaki erkek, dişi ve yavruların sayısı)	Erkek	Dişi	Yavru
6) Popülasyonda İstenmeyen Bireyler (Hasta, genetik deformasyon görülen bireyler ve varsa evcil hayvanlarla çiftleşmeler sonucu oluşan melezlerin sayıları)			
7) Üreme Yeteneği Düşük Bireyler (Yaban keçisi ve Çengelboynuzlu Dağ Keçisi için 8, Geyik ve Karaca için 7 yaş ve üstü erkek bireylerin sayısı)			

D) AVLATTIRILACAK TÜRÜN KOTA MİKTARI

..... Av Yılı için İl Müdürlüğünün Teklif Ettiği Yıllık Avlanma Kotası	
--	--

..... DKMP Mühendisi

..... DKMP Şube Md.

..... İl Çevre ve Orman Md.

FORM - 6

.... (Milli Parkın Adı) MİLLİ PARKI AV AMENAJMAN PLANI YAPILMASI için
....(İl Adı) İL ÇEVRE ve ORMAN MÜDÜRLÜĞÜNÜN HAZIRLADIĞI RAPOR

A) SAHA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1) Milli Parkın Adı	
2) Avlattırılması Hedeflenen Tür Adı	
3) Milli Parkın Toplam Alanı (ha)	

B) SAHADAKİ EVCİL ve YIRTICI HAYVANLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

1) Sahada Serbestçe Otlattırılan Çiftlik Hayvanlarının Tahmini Sayısı	Koyun:	Keçi:	Sığır:	Diğer:
2) Avlattırılacak Tür İle Beslenen Yırtıcıların Yoğunluğu				
Tür adı	Çok	Az	Yok	
Kurt				
Ayı				
Sırtlan				
Vaşak				
Çakal				
Yabani Köpek				
Kartal				

C) AVLATTIRILACAK TÜRÜN POPÜLASYON ÖZELLİKLERİ

1) Popülasyon Envanterinin Yapıldığı Tarih:			
2) Popülasyon Büyüklüğü: (Sahadaki toplam hayvan sayısı)			
3) Avlattırılacak Türün Kullandığı Toplam Alan: (Milli park sahasının toplam alanından yerleşim yerleri, göl, gölet alanları, özel şahıslara ait tarım alanları gibi hayvanların kullanmadıkları alanlar çıkarılarak hesaplanır)			
4) Popülasyon Yoğunluğu: (Popülasyon Büyüklüğü * 100 / Avlattırılacak Türün Kullandığı Toplam Alan (ha) formülü ile hesaplanır)			
5) Popülasyon Strüktürü: (Popülasyondaki erkek, dişi ve yavruların sayısı)	Erkek	Dişi	Yavru
6) Popülasyonda İstenmeyen Bireyler: (Hasta, genetik deformasyon görülen bireyler ve varsa evcil hayvanlarla çiftleşmeler sonucu oluşan melezlerin sayıları)			
7) Üreme Yeteneği Düşük Bireyler: (Yaban keçisi ve Çengelboynuzlu Dağ Keçisi için 8, Geyik ve Karaca için 7 yaş ve daha yaşlı erkek bireylerin sayısı)			

D) AVLATTIRILACAK TÜRÜN KOTA MİKTARI

..... Av Yılı için İl Müdürlüğünün Teklif Ettiği Yıllık Avlanma Kotası	
--	--

..... DKMP Mühendisi

..... DKMP Şube Md.

..... İl Çevre ve Orman Md.